

Å flytte fra foreldre- hjemmet til egen bolig

Kurstilbud til foreldre og foresatte til barn og unge med funksjonshinder som har fylt 12 år.

Gry Bogetun

Jeg er så bekymret for sønnen min – og hvordan det skal gå når han skal flytte for seg selv og motta kommunale tjenester. Dette hjertesukket kom fra en far som deltok på kurs om det å flytte hjemmefra. Jeg har så mange spørsmål, men kanskje får jeg svar på noen av dem her på kurset?

Habiliteringstjenestene i Finnmark har, i samarbeid med Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Finnmark (USHT), utviklet et kurs til foreldre og foresatte som har behov for informasjon og kunnskap.

Kursene arrangeres som lærings- og mestringskurs, det betyr at de henvises og at de får dekket utgifter til reise- og opphold.

Den bekymrede faren og andre bekymrede foreldre har fått svar på mange av sine spørsmål. Det får de fordi de som formidler informasjon og kunnskap er hentet inn fra relevante offentlige instanser og tjenestesystem. Det betyr i praksis at de som formidler holder en innledning og at de etterpå er tilgjengelige for spørsmål.

Statsforvalteren deltar med kunnskap om selvbestemmelse og vergemål. Det er mye usikkerhet knyttet til det å sikre trygghet for barnet/ungdommen i overgangen til selvstendighet og voksenliv.

Kommunens boligkontor informerer om ordningene for startlån og tilskudd til tilpasning av bolig. Dette er ordninger som administreres av kommunene med låneopptak og tilskudd fra Husbanken. Men det er samtidig slik at tilskudd som overføres til kommunene, ikke er øremerket, noe som betyr store forskjeller i muligheter for tilskudd og lån fra kommune til kommune.

NAV er en viktig aktør for barnet/ungdommen og foreldre og foresatte. NAV gir grunnleggende informasjon om økonomiske ordninger, uføretrygd, hjelpemidler og muligheten for støtte til å søke arbeid eller være i arbeid.

Videregående opplæring gir foreldrene informasjon om hvordan de samarbeider tett med eleven og foresatte. Samarbeidet begynner i god tid før overgang til videregående skole. Det planlegges for individuell tilrettelegging. Det er stor fleksibilitet i timeplaner og fagvalg.

Retten til nødvendige helse- og omsorgstjenester

Foreldrene blir også orientert om hvilke rettigheter de har. Det vil si at de får informasjon om kommunenes plikt til å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester og tjenestemottakerens rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester. I denne delen settes det også fokus på at de tjenestene som tilbys skal være forsvarlige. Tilstrekkelig fagkompetanse er en del av forsvarlighetsvurderingene som skal gjøres når tjenester utmåles og individuelt tilpasses. Under overskriften *Retten til nødvendige helse- og omsorgstjenester* fokuseres også helse- og omsorgstjenestelovens kap. 9, med særlig fokus på at tjenestetilbudet skal tilrettelegges med respekt for den enkeltes fysiske og psykiske integritet, og så langt som mulig i overensstemmelse med brukerens eller pasientens selvbestemmelsesrett, jf. kap. 9, formålsparagrafens andre ledd. Videre fokuseres det på retten til medvirkning og informasjon som er gitt pårørende, jf. § 9–3. På dette temaet har Statsforvalteren eller USHT innledet og besvart spørsmål.

Helseoppfølging

Innledningen om helseoppfølging er viktig i samarbeidet med foreldre og foresatte. God dialog mellom tjenestested, foreldre og foresatte er av stor betydning for å fange opp symptomer på sykdom og skade. Foreldre og foresatte blir også orientert om viktigheten av årlige helsekontroller, kartlegging med kartleggingsverktøyet MOBID-2 og generell årvåkenhet for smerteuttrykk.

Sårbarhet for psykiske lidelser

Hva betyr diagnosene i overgangen til en «selvstendig» tilværelse? Det var overskriften til psykolog fra barnehabiliteringstjenesten. Han innledet om sårbarhet for psykiske lidelser hos personer med kognitive funksjonshinder. Med dette ble det etablert bevissthet om viktigheten av samarbeid og forebygging gjennom tiltak som det å være i god fysisk form, det å ha et sunt kosthold, betydningen av gode relasjoner med familie og venner, samt god oppfølging og medikasjon når det er nødvendig. Psykologen peker også på at stress kan være utløsende for psykisk sårbarhet og psykiske lidelser. Eksempler på hva som kan ligge til grunn for stressbelastning er bytte av omsorgsperson eller omsorgsbasis, endringer i rutiner, samt opplevelse av trusler, vold eller misbruk. Dette er elementer som i noen grad kan forebygges ved å gi god og tilpasset informasjon i forkant av endringer. La tjenestemottakeren få nok tid til å bli kjent med nye omgivelser og nye omsorgspersoner.

Seksuell helse

Barnehabiliteringstjenesten innledet også en dialog om seksuell helse, med særlig fokus på hva foreldre bør være klar over. Det ble gitt grunnleggende informasjon om barns utvikling, behovet for opplæring i kropp og seksualitet. Videre ble utfordringer knyttet til porno og sosiale medier presentert. Avslutningsvis fikk foreldre og foresatte informasjon om betydningen av et godt samarbeid om sensitive spørsmål og viktigheten av å forebygge seksuelle overgrep.

Koordinering og individuell plan

Barnekoordinatorer har orientert om sitt arbeid og hvilken funksjon de kan ha overfor barn og ungdom, foreldre og deres foresatte. I tillegg har de fått en innføring i individuell plan og hvordan den kan være et funksjonelt verktøy i praksis.

Kurs om det å flytte fra foreldrehjemmet er gjennomført i 2024 og 2025 i Finnmark. Programmet er utformet med inspirasjon fra habiliteringstjenesten ved UNN, som har lengre erfaring enn oss i Finnmark.

Vi har så langt fått veldig god respons fra dem som har deltatt i kurset. De gir god tilbakemelding om innholdet i kurset og om betydningen av å utveksle erfaringer

og drøfte problemstillinger med andre i lignende situasjon. Kurset legger opp til lange pauser med god mulighet for foreldre- og foresattedialog.

Vurderingen fra oss som arrangerer kurset er at dette er et kurs som bør merkes som viktig – NB: viktig kurs for foreldre og foresatte til barn og unge over 12 år som skal flytte fra foreldrehjemmet.

